חטוף. מהר לברך שתהא זריז ונשכר: גוליירין מתגרין וגבורים מגלחין. הפרישים הכתוב אחרי כן ושם נלחון המלחמה על הפרישים הגומרין:

אחד המברך ואחד העונה אמן. טעמ שכר אלא שממהרין למברך חמילה ליתן שכר ולהכי אמריכן ליה חטוף ובריך:

הדרן עלך הכותים אין להם נזירות וסליקא להמסכת נזיר

נה א פוס"ע מ"מ סי' רלז סעי' ד: נו ב מיי' פ"ל מהל' ברכות הל"ח:

נוסחת הריב"ן

ו) מקדים: ב) סתמון: ג) (דעונה כו' ולית דאמר) ליתא נכ"י ד) שכרו:

יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה. והיינו אחי יסודם ובני יופף כולנים לאחר שרים ובני פנה"ם נתנה גם אחר שילוחם ומתחתם על זקנה וגם בזיבה קשים ומעגנים נשוקן בחסכון מלכים סתרום נגל מלך הפלך לפגל מלכן עגר וכן מתם ביום ל' ל' נסתרי רפ"ל בגמל פ' סכומים לון לנם מיומם:

אנרש יצדק ירבה וישרוה. יזכה בעסל כחכמה יקר אור אל יחזיר שכינתו שכן בציון על תוכן יבאר הוא הכן בסמכת נזר איש נר אנכי בארץ המו"ע (ק פשוב נסוף סל"י המפסק על מיל).

נוסח אחר תנאים אם נזרו האחרון או הראשון אמן

התוכה (ה' ע"ב) מכתב אר-לקים

גמ' חטוף. חטוף כוס של ברכה ובריך ברכת זימון שתהא ו) (מקיים) לברך על הכוס ברכה ג) (מאמר) **כשמים כך הוא.** כשהוא על שם "וירם ימיו לא הַשָּׁמַיִם וַיַּשְׁבֵּם בחוי הטוטה" (דניאל יב) כך הוא שהטוטה אמן גדול מן המברך: **ומדע.** שהוא כך: **שפרי גוליירין.** תורה אור חלשין מתגרין במלחמה חמלה ואחר כך גבורים בחין ומלחין לקח כחן הטוטה אמן בא לאחר המברך ומגלח לומר שהטוטה אמן משובח מן המברך: **מגלי ריש.** דאיכא למ"ל ג) (דטוטה אמן משובח מן המברך ואיכא דאמר) שהמברך משובח: **ל' טטוטה ואחר המברך כמשמע.** דקרא שנאמר (תהלים לד) "גדלו לה' אתי" ד) **אלא שממהרין למברך חמילה.** ליתן ד) שכרו:

הדרן עלך הכותים אין להם נזירות וסליקא להמסכת נזיר

"*חטוף ובריך, וכן א"ל רב הונא לרבה בריה "חטוף ובריך, למימ"א דמברך עדיף *והתניא רבי יוסי אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך וא"ל רבי נהוראי השמים כך הוא תדע שהרי גוליירים מתגרין במלחמה וגבורים נוצחין תנאי היא *דתניא *אחד המברך ואחד העונה אמן במשמע אלא שממהרין למברך תחילה *אמר רבי אלעזר א"ר חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר °וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך"(ו)*:

הדרן עלך הכותים אין להם נזירות וסליקא לה מסכת נזיר

נכלות סב:

* אומרת אגאדת - ליומי ובל נעוראי ס"פ כ"ר בראי אומרת כאן ל"ד אומר מחלק את ל"ר ובראי ג"ר שם חלק אלו - אחר ראיה שיריצה אומרת דבר זומה

ברכות סד. יגמות קכב כריתות כח: תמיד לג: [בברכות סד. ליתא אל תקרי בניך אלא בוניך]

הגהות הב"ח

(ו) גמ' וכ' שלום כניך אל תקרא בניך אלא בוניך וכו':

הרא"ש

לדרשא. ומאן דאמר יומו סבר דלפנות ערב בשבול הערב שמש נקפ דאפי' מבל מבע"י לא נפחר לגמרי עד לפנות ערב ורו"ש פירש בפמ' זבים דמעמא דקרי מפחר בזיבה משום דולשא ובר שראה קרי ותנייר אפי' ראה זיבה קודם שנתגייר ממפא בזיבה מיד משום דזיבות עובר כוכבים לא שמיה זיבה ומה שראה עתה היא ראיה ראשונה שלו ומסמא באגנם ואם יראה ראיה שניה אחר מעת לעת נעשה זב. וא"א לקיים פירושו לפי מגיא דשמעתא אלא משמע לומר לחלמודא דלישנה דמסמא בזיבה מיד משום דנעשה זב נמור מיד אם ראה ב' ראיות בתוך מעת לעת הלכך ליכא לפרושי משום דולשא אלא מגזירת הכתוב: מה מורה האמורה בשמשון נזיר דכתיב כי נזיר אלהים יהיה הנער: אין מורה אלא של בשר ודם שלא תהא מורת האיסור בשר ודם עליו: חטוף כוס של ברכה וכן כל ברכות אל יקדמך אחר גוליירין וכו' וכן גמר הברכה היא עניית אמן:

הדרן עלך מס' נזיר והדרך עלן מס' נזיר וסליקא וכו':

פי'

המצות. אלא תנאי היא כלומר מעמא דקרי מפחר זיבה לאו משום דולשא אלא גזירת הכתוב היא הדוקא בישראל ולא בגר כמו שאפרש לקמן ושיטייא דרב אדא בר אהבה ליתא דאפי' משנוקק למפאת קרי מפחר חזיבה וש"ו דמתני' (ראמר) [מפרש] לה רבא שמסמא כמשא ולא כר' יהושע אלא כתני' תנאי: כתיב איש אשר לא יהיה מוהר מקרה לילה דמשמע אשר לא יהיה מוהר בחלם כלומר שהיא מטמא אחרת הוצא מנתפו דומיא דקרי ומאי ניהו זיבה ומקרה משמע ש"ו שראה הקרי אחר הזיבה וכתיב לילה מיותר אלא ש"מ לילה שאחר הזיבה יש לשיפת קרי דין זיבה ומסמא כמשא. ות"ק דייק מלפנות ערב דעד שיפנה הדום דהיינו מעת לעת יש לה דין זיבה. ובספרי קתני והיה לפנות ערב מלמד שהקרי מפחר הזיבה מעת לעת. ודרש קרא גם מפחרת דזיבה הבאה מעת לעת של קרי אין לה דין זיבה ולא דריש יומו דוקא בישראל שקריו [ממא] אבל עובד כוכבים [שקריו] מוהר אינו מפחר הזיבה. א"ל ארחיה דקרי דמיתי בלילה ולא מיתיר

אחר השלמת המסכת יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך:

ו) **הדרן** עלך מסכת נזיר והדרך עלן דעתן עלך מסכת נזיר ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת נזיר ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: יאמר כן שלש פעמים ואחר כך יאמר

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא ג) חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אראי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש: לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני: ברוך אתה יי למדני חקיך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת נזיר כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ויתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך: כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד: ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריב בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן: יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא. ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא. בריך הוא לעילא מן כל ברכתא ושירתא תושבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באורייתא. די באתרא הדין די בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עליכו ועל כל ישראל ואמרו אמן: עושה שלום במרומיו הוא יעשה ברחמיו שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

ו) פי' כגון על זה תפלת כספר סמיים שמיכר מחי הגמון מסר"ל מפלמ כספר זכיות ח"ל פ"ג. ג) בסיומא וסוף תשובה סרמ"ל ז"ל וכן בסוף יס"ס בכ"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות סלנו.

המתרגם

באור מלות הלועזיות שברש"י ותוספות ממסכת נזיר

פ"א דף נ ע"א רש"י בת צידעא. סינפל"ן בלע"ז וכו' (שלעפע), עיין המתרגם שבת פ' ג' ד"ה כלומל לל גל:

דף ז ע"א ולידהי כל אותה ואוונא, דמיכל ממקום פלוני וכו' ולוונא לוחזין ב"ל קינפרד"ן (לאנדשאפט), וכמו תולנת שילה (יהושע פ"ז ו') וכמו תמנתה מי שיבנה (ירמיה ג' ל"ד ובלשנות אחריכל סהכיל רש"י ב"ס), עיין המתרגם ניפין ב' ג' ד"ה לי נמי בלותה מדינה:

פ"ז דף לט ע"א ת"ש מראי אינ:א חיה, לינמרי"ם בלע"ז (נישסע), דהוא מכיני כיים:

דף מב ע"א חופף, כמו חופף וכו' לשון מגרד ובלע"ז פרי"ל (שטרייכען, רייבען), וכן לעזו תוספות ד"ה נזיר חוף וכו':

דף מה ע"ב או שלקן, שמו מגולל יפה ווסקוד"ל בלע"ז (בריהען, אַנברענגען):

פ"ז דף מט ע"ב קנטרנין, פירמוריו"ם (פאָלטערער, געוואַלטוואמע זינגפערדערעהער):

דף נ ע"א והצפיחית, כמו כפטימים בכנס (שמות פ"ז ל"א) בריעקרי"ם בלע"ז וכו', ובסוטה

דף נא ע"א תוס' שני מתים וכו' נעשו גלגלין זה לזה (שאָדליך, ווידערשטרעבענד):

דף נה ע"א רש"י הנכנס וכו' ובאיסקריא, כלומר בספינה גדולה שים בה איסקריא וקרי לה הכי על שם אוסקריא שבה בהיינו תוכן וקרוי פוס"ם, ל"ל מס"ם כמו שכניה בעל אורח מישור (שיפסמאסטן): **תוס'** ואי וכו'. וינמסקריא גוס"ל בלע"ז משום ספסינה וכו', סבלע"ז משומם עי' המתרגם כתובות פ"ה מ' ד"ה ממלח מלוחי:

דף נו ע"ב רש"י ה"ג הזורע וכו', ותיב ספריס לכתיב בהו הזורע שבת וחרדל אנ"ם בלע"ז, ל"ל מנ"ם (איינע נעווירצפלאנצע), עיין המתרגם ברכות ל"ם מ' ד"ה דזיבתא:

פ"ט דף סה ע"א ואת הקסטות, קיזוות בל אלמה וכו' שקורין בלשמי"ם בלע"ז (ערד-שאַללען), עי' המתרגם בב"ק פ"ם מ' ד"ה בקוזות והמתרגם סנהדרין ס"ל ב' ד"ה פיסה: